

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Vse za mir, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič

»Šola« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakurnah: Schwarz v Šolske ul., Jellersitz v Nanski ul., Ter. Leban na tekašiču Jos. Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v kopališni ulici, M. Mattiussi v ulici Formica, I. Hovašnik v Korenski ul. št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Pesce.

iz Mirna. (Tolovajski napad. — Mirnški čuk junaki kamenja!) — Kakor vsako leto, tako se je tudi letos vršila na Gradu nad Mirnom običajna cerkvena slavnost. Seveda trpi 'pri takih prireditvah le nižje ljudstvo; kakor pri plesih — kaj ne, g. župnik? No, letos hvala bogu, je bila udeležba nekoliko manjša, kakor navadno. Vidi se, da se ljudstvo spametuje. — Že na predvečer omenjenega dne so po kalih topiči na Gradu, znamenje, da boše treba polniti v nedeljo nenasitno farovško bisago in zaklade ubogega rimskega papeža. G. župnik si je na vse mogoče načine prizadeval, da pokaže ta dan, kaj on premore v Mirnu in je zato tudi skomandiral svojo „črno paradno stražo“ v rdetih srajciah isti dan na Grad. Kakor farizeji so „molili“ ti ljudje pred altarjem za svoje črne duše. Po končan maši so se nekoliko pokrepkali, vsak si je kupil trobento, ter izziyaje trobil proti nekaterim mladeničem, kateri so jim tudi na ist način odgovorili. Ko je odšla ta „bojna četa“ z Grada, šlo je več ljudi za njimi in med njimi tudi par mladeničev, kateri so nepotjo trobentali. No, čukom pa to ni bilo dovolji, ker nekdo je stopil iz vrste ter zagrozil omenjenim, če bodo še nadalje trobentali. Odgovorili so mu, da tega jim pač ne more nihče zabraniti in šlo je vse dalje v istem redu. Kar naenkrat se sredi poti za hribom ustavi četa „krščanskih vojakov“ in neka posebno discipliniranih čukov je pridrvilo nazaj in navalilo na one mladeniče. Začel se je boj za krščanska načela. Spredaj čuki, zadaj drugi, možje iz Orehovelj, Mirna in Vrha, čez petdeset ljudij je naskočilo šest mladeničev, kateri se niso ničesar nadejali. Čuki so imeli takoj kamenje v rokah in pobili vsi na tla. Kdor se ni pravočasno rešil, mu je bilo gorje. Enemu izmed onih šestih mladeničev so še na tleh ležečemu dajali s kamenjem po glavi, da je bil takoj ves krvav. Da ni prišlo še do več krvi, gre hvala onim mladeničem, ker se niso hoteli tepsti, ampak

se le branili, da so odnesli zdravo kožo. Ko se je prikazal g. nunc, je bilo boja takoj konec — in čuki so odšli naprej in z njimi tudi „usmiljeni samaritan“ g. župnik Rojec. — Popoldne so prišli čuki spet na Grad, ampak v večjem številu. Gotovo so mislili, da jih kedo napade. Ali zmotili so se. Nikomur ni prišlo na misel kaj takega.

Da je bil to tolovajski napad, je razvidno iz tega, ker so se čuki ustavili na samotnem kraju in organizirali tudi druge ljudi zadaj, kateri so jim takoj priskočili na pomoč, da branijo „krščanska načela“. Tudi so pustili zastavo na Gradu, da bi imeli več proste roke in imeli zurke oblečene.

Tako so torej pokazali čuki svojo vzorno disciplino, katero so tako iskali pri Sokolih. Po katoliških naukih novega evangelija, katerega jim oznanjuje njih dušni pastirji in razni klerikalni voditelji, so nastopili tako barabsko za svoja „katoliška načela“. — Tako je torej tisto Izraelovo ljudstvo, katero stoji z eno nogo že v nebesih, po katerih naj se ravna človeški rod. Tako uporablja to izbrano ljudstvo nauke svoje cerkve, nauke Kristusa, to je tistega, katerega bi oni še enkrat kržali, če bi prišel spet na svet. Da, to je kultura bojovite katoliške cerkve. Lepe vspehe imajo poučna predavanja klerikalnih združbarjev iz Kranjske. Ne izobraževanje ljudstva, podivjanje ljudstva hočejo oni. Kličejo je na boj! na nož! Toda: svaka sila do vremena! vi prijatelji v Kristusu.

Čuki pridejo pred sodnijo.

Iz Vrtojbe. — V soboto večer 19. septembra je vladalo pri nas izredno veselje. Praznovali smo dogodek, kakoršnega nismo že nad 25 let. Končale so občinske volitve starešinstva, ki so se vršile potem kompromisno mirno in nemoteno. Vsi starešini v vseh treh razredih so izvoljeni enoglasno. Ni čuda, da so se rodoljubni Vrtojbenci spomnili pri tej priliki naših prekornih šolskih družb. Nabralo se je 20 K 72 v. Darovali so sledeči gospodje starešini in drugi: Ivan Černe 5 K; po eno krono: Miha Gorkič, Avgust Cejan, Fran Gorkič, Ivan Mermolja, Fran pl. Locatelli, Ivan Gorkič, Alojz Hamar; po dve kroni: Ivan Zorn, nadučitelj. Ostali zneski so darovali razni Vrtojbenci v manjših svotah. Ob tej priliki se je slišalo par lepih govorov iz ust domatinov, ki svedočijo, da razpolaga Vrtojba z dobrimi govorniki. Posebno je omeniti: Ivana Mermolja, Miha Gorkič in Frauca Gorkič, ki so v lepih besedah slavili bratstvo in ednost, ki je zavladovala med obema Vrtojbama.

Vrtojbenci, pokazali ste, da znate biti možje. Bodite vedno taki! Proč z nepotrebnim preprirom in uničujočim sovraštvom! Bodite edini in slojni povsod in bodočnost lepa Vas čaka.

Deželni zbor.

II. seja.

Druga seja se je vršila v torek zvečer. Kaj se je godilo v tej seji, smo povedali na kratko že v torkovi številki.

Navzoči so bili vsi poslanci. Galerija nabito polna.

Dnevni red je obsegal dve točki: naznanila predsedstva in volitev odsekov.

Ko je otvoril deželni glavar sejo ob 5^{1/2}, se je spominjal najprvo v toplih besedah pokojnega poslanca Holzerja ter slavil njegovo mnogostransko delovanje. Med govorom so vstali vsi poslanci, enotna manifestacija se zabeleži v zapisnik.

Deželni glavar je naznanil potem, da mu je izročil poslanec dr. Gregorin v imenu „Slov. kluba“ takle predlog:

„Visoki deželni zbor skleni, da se v znak žalosti povodom žrtv padlih o predsedničnih demonstracijah v Ljubljani pod kroglami c. in kr. vojaštva seja dvigne ter preloži z istim dnevnim redom na jutrišnji dan.“

Dež. glavar pravi, da je samo po sebi umevno, da je ta predlog nujen, na kar spregovori dr. Gregorin tako-le:

„Visoki deželni zbor! — Kakor znano vsem čestitim členom tega visokega deželnega zbora, so se vršili v Ljubljani predsedničnim veletragičnim dogodki. Povodom protinemških demonstracij v Ljubljani, izzvanih po znanih dogodkih v Ptuj, je vojaštvo smatralo za potrebno streljati na ljubljanske demonstrante in vspeh je bil grozen: dva mrtva, sedem težko in nebroj lahko ranjenih oseb, od katerih se nekatere borijo s smrtjo. Ne le Ljubljana, nego ves slovenski narod, kateremu

spada tudi več del goriskega prebivalstva, stoji danes pod groznim utisom tega krvoprolitja. A prepričan sem, da tudi vsi naobraženi človeško čuteči in pošteno misleči drugorodci sočutstvenjejo z nami. Ni moja naloga, da v tem žalostnem trenutku, ko se v Ljubljani polagajo k večnemu potitku nesrečne žrtve, preiskujem, so li bile demonstracije umestne ali ne, a tudi nimam pravice do tega. Narodna duša je govorila kakor je mislila, da mora govoriti in nam je le konstatirati dejstvo. Istotako nočem preiskovati v tem trenutku in na tem mestu, je-li bilo vojaštvo opravičeno tako brezobzirno postopati, kakor je postopalo ali ne. O tem se bo govorilo v mirnejšem času in na kompetentnejšem mestu. Samo nekaj moram konstatirati in to je, da mi ni znan slučaj, v katerem bi bilo naše vojaštvo z enako strogostjo postopalo proti nemškimi demonstrantom, kakor je postopalo sedaj v Ljubljani. Tako so n. pr. Nemci demolirali večkrat na Češkem češke šole — a ni se streljalo; v Hebu so Nemci metali opeke na vojake ter na iste streljali iz revolverjev — a vojaštvo ni streljalo; v Gradcu so Nemci dejansko napadali bosanske vojake in zopet se ni streljalo; slednjič so Nemci vandalsko takorekoč do tal demolirali v Inomestu poslopje, namenjeno za italijansko univerzo — a ni se streljalo. Pač pa se je streljalo v Pragi, v Trstu in sedaj — v Ljubljani. — Komentar naj si napravi vsak sam. Nam slovenskim poslancem tega visokega deželnega zbora je danes samo do tega, da izrazimo svoje sočutje radi žrtv, padlih o ljubljanskih demonstracijah, nadejaje se, da se tej naši manifestaciji pridružijo tudi italijanski zastopniki kakor so se svoječasno pridružili v tem deželnem zboru manifestaciji italijanskih poslancev radi dogodkov v Inomestu tudi slovenski poslanci in kakor so se pridružili manifestaciji italijanskih mestnih svetnikov v Trstu radi krvoprolitja po tržaških ulicah tudi tržaški slovenski mestni poslanci.

Stavljam torej nastopni nujni predlog (kakor prej naveden.)

Ko je končal, je sledilo živahno ploskanje.

Na to je govoril dr. Marani, ki je izjavil v imenu laških poslancev, da stojijo na tem stališču, da je življenje osebe sveto ter se radi tega razloga pridružujejo stavljenemu predlogu. Ploskanje.

Zastopnik vlade grof Atems je reagiral na Gregorinov govor, češ, da je primerjal postopanje vojaštva, ko gre proti Nemcem ali proti drugim narodnostim. Rekel je, da mora protestirati proti očitanju, da je vojaštvo pristransko postopalo. (Na galeriji je bilo živahno pomembno mrmranje.) Dr. Gregorin se je prijavil k popravku, rekoč, da ni napadal vojaštva kot takega, ker ve, da je le orodje vlade, kritikovati pa je hotel sistem, ki izkorišča vojake v svoje namene. Ploskanje. Predlog je bil sprejet in dež. glavar je sejo preložil na sredo ob 11. uri dop.

III. seja.

Zveza slovenskih klerikalcev z laškimi liberalci.

Zveza Pajer-Gregorčič še vedno v veljavi.

Seja je bila sklicana včeraj na 11. uro popoldne, pričela je pa opoldne. V dvorani je bilo polno občinstva. Med poslanci so vstopili v dvorano zadnji skupno laški liberalci in slovenski klerikalci. Ko se odprla seja, se oglašajo k besedi

Dr. Franko: Dovoljujem si vprašati g. predsednika, kako zamore opravičiti to, da je bila sklicana seja na 11. uro dop., pa da nas pusti tako dolgo čakati, kajti sedaj je ura 12. Jaz izjavljam v imenu „Slovenskega kluba“, da si takega postopanja ne pustimo dopasti in da bomo v prihodnje, ako bi se to ponavljalo, izvajali posledice. — Deželni glavar dr. Pajer pravi, da je bil on v deželni hiši že ob 10.30, da pa ni kričal on zakasnitve, ampak je temu krivo posvetovanje zborničnih strank. Potem se prečitata zapisnika prve in druge seje. Pri čitanju drugega zapisnika se oglašajo

Dr. Gregorin: Predlagam, da se zapisnik popravi. Zapisnik namreč ne navaja, da sem jaz v svojem govoru naglašal, da so bili v Gradcu napadeni bosanski vojaki, a vojaštvo ni streljalo, v Hebu so Nemci metali na vojake opeke in streljali nanje z revolverji, a vojaki niso streljali. Pač pa se je streljalo v Pragi, Trstu in Ljubljani. Nadalje bi prosil, da se dopolni zadnji stavek, ko sem odgovarjal g. vladnemu zastopniku. Stavek namreč konča tam: „Ni napadal vojaštva, ampak

vladni sistem.“ Ta stavek naj se torej popolni! „Ni napadal vojaštva, ampak vladni sistem, ki izkorišča vojaštvo v svoje namene.“ Na pojasnilo glavarjevo, da je protokol le posnetek iz stenografskih beležk, izjavi g. poslanec dr. Gregorin, da se strinja s tem, da pridejo ti popravki zabeleženi v stenografskem zapisniku.

Potem so bili prečitani razni predlogi dež. odbora v laškem jeziku. Na zahtevo „Slov. kluba“ so se čitale tudi slovensko.

Nato se oglašajo k besedi

Gabršček: Moram grajati postopanje bivšega deželnega odbora, da nam je predložil tako dolge litanije samo v enem jeziku, tako da je moral ubogi g. tajnik tukaj na lepem vse prevajati, kar ni bilo posebno lahko, in smo zaradi tega toliko časa izgubili. Mi v poslovanju deželnega odbora ne poznamo nikakih prevodov, ampak poznamo edino le izvirnike, t. j. slovenske in italijanske. Deželni odbor je dolžan predložiti vse v obeh deželnih jezikih. Da se zanaprej ne bo več kaj takega dogodilo, zahtevam odločno v imenu „Slov. kluba“, da pošlje deželni odbor v zbornico vse spise v obeh jezikih. Potem bo naša stvar, da se med seboj dogovorimo, da morda skrajšamo delo na ta način, da se danes čita v enem jeziku, jutri v drugem, ker na vsaki strani je nekaj gospodov, kateri razumejo italijansko oziroma slovensko in da se v potrebnih slučajih, ako bi kdo česa ne razumel, popraša in se mu stvar pojasni. Zahtevamo torej, da se vsi spisi, ki pridejo od strani deželnega odbora, predlagajo vedno v obeh deželnih jezikih. — Dež. glavar pravi, da ni v poslovanju nikake take določbe ter da ni nič zakrivil; skliceval se je celo na rajnega Tonklija, da slomi to na nekdanjem sporazumu med slov. in laškimi poslanci.

Gabršček: Jaz tega ne morem sprejeti. G. predsednik ste se naslanjali na neki privatni razgovor, toda to je bilo! Za nas to sedaj ne velja več. Deželni odbor je dolžan, da pošlje v zbornico vse spise v obeh dež. jezikih. — Si pridružujem, da svoj čas predložim deželnemu zboru predlog, kako naj se uredi jezikovno vprašanje v zbornici, deželnih uradih itd.

Deželni glavar naznani došle predloge in interpelacije. Franko je predlagal, naj se voli tudi deželni odborniki že v tej seji.

Clemente je interpeliral notranje ministerstvo radi delovanja okr. glavarstva v Gradišču ob Soči, Faidutti radi imenovanja vodje tukajšnje realke, Gabršček radi imenovanja Streinza za dež. šolskega nadzornika in radi dveh nemških profesorjev za Gorico. Interpelacija, katero je predložil Meizlik, je razburila glavarja. Poslanci laške ljudske stranke vprašajo glavarja, kako to, da ob slavnostnem sprejemu na Dunaju samo Furlani niso bili zastopani ter ga vpraša, kako hoče popraviti tak udarec cesarju ter kako hoče dati zadoščenje za tako žaljenje furlanskega patriotičnega prebivalstva. Pajer je bil ves iz sebe ter je rekel, da se ga dolži razžaljenja Veličanstva, da on se ne čuti čisto nič krivega; da je pa tu sodna oblast, in če ga pokliče, se pojde opravičiti pomoznim čelom. Laški liberalci kričijo na poslance laške ljudske stranke: Ovadubi, sramujte se, posebno kričita Vraier in Pinavčič.

Pri volitvi za verifikacijski odsek se oglašajo k besedi

Dr. Franko: Predlagam, da se voli v verifikacijski odsek 9 članov. — Dr. Marani hoče odsek 10 članov, češ, da so se tako domenili prejšnji dan; čudi se premembi v Frankovem predlogu.

Gabršček: Oglašam se k besedi. Omeniti imam nekaj v popravku, kar je povedal g. dr. Marani. On je dejal, da smo bili včeraj predsedniki vseh štirih klubov pozvani na neki dogovor. Popravljam, da smo šli v predsednikovo sobo samo za tisto, kar je g. predsednik povedal, namreč: da se dogovorimo, kedaj naj bi bila seja. Predsedniki klubov so se pri svojih somišljenikih o tem informovali in so bili tudi od njih edino glede tega pooblašteni sklepati. To se je tudi zgodilo. Pri tej priliki je prišlo v razgovor tudi vprašanje glede verifikacijskega odseka. Tu sem jaz za svojo osebo in tudi za „Slov. klub“ predlagal 9 članov, kakor smo mi o tem pogledu že enkrat prej sklepali. Vse drugo, kar se je govorilo o 10 članih, sem jaz za svojo osebo in za „Slov. klub“ sprejel samo na znanje, da klubu o tem referiram. „Slovenski klub“ pa je ostal pri svojem sklepu, namreč da predlaga v verifikacijski

odsek 9 članov in sicer radi tega, ker odsek mora imeti neravno število v izogib težav radi predsedstva. Tako imamo pri vseh drugih odsekih. Zato „Slov. klub“ vstaja pri svojem predlogu, ki je popolnoma primeren in je s tem preskrbljeno, da so vse skupine primerno zastopane. — Dr. Pinavčič se zavzema za Maranijev predlog. — Dr. Gregorčič se pridružuje predlogu dr. Maranija in sicer iz tega razloga, češ, da je evidenten namen „Slov. kluba“, ki hoče na ta način pridobiti za se enega člana več na škodo klerikalcev. Člani „Slov. kluba“ bi imeli potem pri verifikaciji lahko delo. „Slovenski klub“ ima 9 članov, klerikalci 5. Edino pravičen po njegovem mnenju je predlog dr. Maranija. (Štrekelj: „O pravičnosti Vam pa zapojem jaz eno pesmico.“)

Dr. Faidutti je naznanil svojemu klubu predlog Maranijev, ali klub je ostal pri številu 9.

Štrekelj Alojzij: Visoka zbornica! Ne bi se bil oglasil pri tej priliki k besedi, da se ni oglasil g. dr. Gregorčič, ki se že od nekdaj dela kakor da je vse poštenje zajel v zakup. (Šum.) Ko je bila volitev v delegacije na Dunaj, je g. dr. Gregorčič, ker je zmagal z večino, mojo osebo popolnoma prezrl in postopal proti meni skrajno zaničljivo. (Šum narašča.) On govori danes tukaj o poštenju, ki ni niti omenjal moje osebe ob oni priliki, ker je mislil, da je vse njegovo.... Nastane ropot in krik. Štrekelj s povzdignjenim glasom najostreje obsoja Gregorčičevo nesramno postopanje proti njemu. Gregorčič kriči, se trese pa je popolnoma poražen pod utisom Štrekeljevih besed. Venier je nekaj kričal, Faidutti odgovarjal, (krik in vik.) „Mi smo poštene“ je rekel Venier, Faidutti pa: monopola na poštenje nima dr. Venier. Nastane na laški strani kričanje: Izdajalci, sramujte se — vse na naslov poslancev ljudske stranke od laških liberalcev.

Pajer je mečkal in mečkal, da je bilo čisto nejasno, kako naj se glasuje. Gabršček je zahteval, naj se pojasni način glasovanja tudi slovensko, kar se zgodi.

Potem je prišlo do glasovanja. Maranijev predlog je padel: z a 13, proti 15. Na to so vstali laški liberalci in z njimi njihovi zavezniki slov. klerikalci ter so šli iz dvorane s klicem: Na svidanje pri novih volitvah. Laški liberalci so zopet kričali: Izdajalci itd. Šum je bil tudi na slovenski strani, padale so besede semintje.

Deželni glavar si je na to hitro pomagaj, da je navada (!), če polovica poslancev zapusti dvorano in tej pripada glavar, se tudi ta odstrani, pa je šel ves jezen iz dvorane, in konec je bilo „špasa“.

Končna beseda h klerikalnemu škandalu ob odkritju nagrobnika pesniku S. Gregorčiču.

„Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“ nam je poslal takle „popravek“:

Slavno uredništvo „Soče“
v Gorici.

Odnosno na članek „Odkritje nagrobnika in spominske plošče pesniku S. Gregorčiču“, objavljen v št. 104. „Soče“ t. l., in odnosno na članek istega naslova, objavljen v št. 105 „Soče“ t. l., zahtevamo v smislu § 19. tisk. zak., da objavite sledeči popravek:

Ni res, da ni „Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“ nikjer poprašal po pevcih za sodelovanje pri Gregorčičevi slavnosti; res pa je, da se je obrnil odbor v tem oziru po svojem članu do „Pevskega in glasbenega društva“.

Ni res, da so najeli klerikalci, ko so brali ostro obsodbo „Primorca“, hitro par klerikalnih študentov; res pa je, da je imel preč. g. Kokošar zbran svoj pevski zbor slovenskih dijakov raznih političnih struj že pred zadnjimi šolskimi počitnicami.

Ni res, da so peli na grobu in na Vrsnem pri odkritju spominske plošče pesnika Gregorčiča laški pevci; res pa je, da so pevci, ki so nastopili pri tej slovensosti, Slovenci in da so v tem slovenskem peyskem zboru sodelovali le štirje gorški cerkveni pevci, izmed katerih je le eden po rodu Italijan, a še ta ima Slovenko za ženo.

Ni res, da ni bilo ob odkritju nagrobnika S. Gregorčiča prostora za slovensko zastavo; res pa je, da je na cerkvi sv. Lo-

vrenca pri tej priliki vibrala 3 metre dolga slovenska trobojnica.

V Gorici, dne 18. septembra 1908.

Za „Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“:

Rutar Dr. K. Ozvald
podpredsednik. tajnik.

„Popravka“ ni hotel podpisati predsednik „osrednjega odbora“ klerikalni politik Berbuč, ampak podpisala sta ga sodni nadsvetnik podpredsednik Rutar in tajnik prof. dr. Ozvald, češ, da ne bo dišal preveč po klerikalni politiki. Spisal ga je in na pošto oddal c. kr. vadični učitelj Franc Sivec.

„Popravek“ so poslali „Soči“ v soboto, ali predno ga je poslal nam slavn. „osrednji odbor“, je čutil potrebo, priobčiti „popravek“ najprej v svojem glasilu, to je v „Gorici“. Osrednji odbor je s tem jasno pokazal, da plava v klerikalni vodi, kakor smo mi vedno trdili. Če bi ne bila „Gorica“ glasilo „osrednjega odbora“, bi bil ta „odbor“ pač poslal „popravek“ „Soči“ ter počakal, da ga priobči. Pa ne! V svojem glasilu je moral najprvo povedati javnosti, kak „popravek“ je poslal „Soči“. S tem je popolnoma izpodbita tista svoječasna trditve v javnosti, da je „osrednji odbor“ neutralen. Izpodbil jo je „odbor“ sam s priobčenjem omenjenega „popravka“.

Nad vse znatljivo je, da je „Gorica“, ta lažnjivi in falotski list, ki je v pravo sramoto goriskim Slovincem, ta list, ki je v laži in falotstvu dosegel rekord, odkar ima pri njem besedo „Slovenec“ učenec, nad vse znatljivo je, da je ta list glasilo „osrednjega odbora“; „osrednji odbor“ se ga poslužilo celo, ko pošlje svojo popravkarico drugemu listu! To je pač škandal! Eden več ali manj, kaj to de Berbuču in klerikalni stranki, ki je gospodovala nad „osrednjim odborom“!

Pa kaj so popravili?

Pravijo, da ni res, da ni „osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“ nikjer poprašal po pevcih za slavnost, ampak da je res, da se je obrnil odbor v tem oziru po svojem članu do „Pevskega in glasbenega društva“.

Na to pribijemo, da ni res, da bi se bil kdo obrnil do „Pevskega in glasbenega društva“ gledé petja pri slavnosti. „Pevsko in glasbeno društvo“ ni bilo poprašano ne pismeno ne ustmeno za sodelovanje. To je resnica in nič drugega. Če je „odbor“, oziroma Kokošar! — kaj naročil kakemu odborniku, pa ta ni storil tega, kar mu je bilo naročeno, naj „odbor“ prime radi tega onega gospoda — „Pevsko in glasbeno društvo“ pa naj pusti pri miru, ker ni ničesar zakrivilo. „Osrednji odbor“ ve tako dobro, kakor mi, da „Pevsko in glasbeno društvo“ ni bilo poprašano za sodelovanje — čemu torej popravlja nekaj, česar ne more popraviti?!

Res je, da je Kokošar zlobnal skupaj par študentov zadnji hip ter jih pridejal laškim cerkvenim pevcem, to pa zategadel, ker se je bal še hujšega odpora v javnosti. Vedel je pač, da se tudi med klerikalci obsoja njegov namen: poslati na Gregorčičev grob laške pevce, zato je z adnji trenotek zvalil nekaj študentov, da so šli pet k nagrobniku; da jih je res zadnji hip pridjal k laškim pevcem, o tem priča okoliščina, da je vezbal med počitnicami le one štiri laške pevce, slovenskih študentov pa ne. Da je imel Kokošar zbor dijakov pred počitnicami, to je res; saj ga je imel celo leto (tudi harmonijo jih je učil) — ali kaj? No, kaj? Kaj se morda opere s tem madež gledé laških pevcov, kateri so se vezbali med počitnicami, ako je imel Kokošar slovenskih študentov zbor pred počitnicami, med počitnicami pa ne? To postavlja le še v gršo luč njegov namen: poslati na grob slovenskemu pesniku laške pevce. Slovenske študente je imel na razpolago, vezbal je pa laške pevce. Slovenski študenti so mu morali služiti šele takrat, ko je čutil vihar v javnosti. Taka je resnica!

Tu pa pridemo do klasičnega dela „popravka“: ni res, da so peli laški pevci, ampak res je, da so oni pevci Slovinci ter da so sodelovali le štirje cerkveni pevci, in izmed teh je le eden „po rodu Italijan“, pa ima Slovenko za ženo. — Ta je lep! Za smeh! Za kratek čas! Torej oni štirje laški pevci niso Lahi na noben način! Celo Gorica ve, da so vsi štirje Lahi, samo odbor za Gregorčičev spomenik jih proglašja za Slovence. — Brata Cralla sta laško vzgojena, piseta laščino za svoj občevalni jezik, doma obujeta laško, otroci so v laški šoli — vendar pa sta po modrih sklepih „osrednjega odbora“ Slovinci! Ja, takih „Slo-

vencev“ je v Gorici nad 15.000! Ne smešite se vendar! — Tretji laški pevec je Bernard Lah, pa sin tirolskega Nemca, četrti je le „po rodu Italijan“ pa ima slovensko ženo. Torej tudi Slovenec! Piše se Marostica. — Še nikdar se ni sanjalo Marostici, da je le po rodu „Italijan“, ampak on je Lah, čeprav ima Slovenko za ženo. Slovence, poročene z Lahi, rodijo laške otroke. To bi moral vedeti tudi sl. „osrednji odbor“. — Taki Slovinci so torej Kokošarjevi cerkveni pevci. — Pa goriski klerikalci so znašli posebno vrsto Slovencev v Gorici, v katero spada tudi gospodar „Krojaške zadrage“ Teodoro Hribar. Ta človek je danes tako zagrizen Lah, kakor je bil pred 10 leti, slovensko govori samo s slovenskimi strankami (oficielni jezik v „Zadrugi“ je laščina!), se giblje le v laški družbi — ali v „Gorici“ je Slovenec! — Pa dosti! Trditve glede „Slovencev“ v tem delu popravka so naravnost smešne.

Kar se tiče končao slovenske zastave, javljamo, da se nam z nova poroča, da je ni bilo. To pravijo ljudje, ki so bili pri slavnosti. Želeli pa bi, da bi bila resnica, da je res vibrala tam gori 3 m dolga slovenska trobojnica!!

Par besed na nesramnosti v „Gorici“ prihodnjič.

Zveza narodnih društev.

Pevsko-tambur. društvo „Podgora“ v Podgori priredi v nedeljo dne 27. sept. t. l. veliko veselico v novi dvorani g. Štef. Breganta. — Vspored: 1. Godba. 2. Ant. Hajdrih: „Hercegovska“. 3. Tamburanje. 4. Jos. Prohazka: „Moč ljubezni“. 5. Godba. 6. Slavnostni govor. 7. Tamburanje. 8. J. Aljaž: „Na bragu“. 9. Godba. 10. Tamburanje. 11. J. Ogrinec: „V Ljubljano jo dajmo“, veseloigra v treh dejanjih. — Začetek ob 3. uri popoldne. Po veselici ples in prosta zabava. Pri veselici in plesu sodeluje voj. orkester 47. pešp. Vstopnina k veselici 40 vin, sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin, III. vrste 40 vin. Vstopnina k plesu 3 listki 40 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Veselica v Podgori. — Prihodnje nedeljo dne 27. t. m. se bo vršila velika veselica Pevskega in tamburškega društva „Podgora“ v Podgori. Vkljub mnogim svojim nasprotnikom vrši temeljito svojo nalogo na tako eksponiranem kraju kot je ravno Podgora. Dolžnost vsakega Slovence je, da poseti v nedeljo podgorsko veselico ter pripomore do boljšega uspeha. Ako je društvo krepko, močno in žilavo, je s tem postavljen že nasprotnikom trden jez. Podprimo društvo z obilno udeležbo.

Razne vesti.

Kdaj bo prihodnja seja? — 15 poslancev je poslalo deželnemu glavarju zahtevo, naj skliče takoj sejo deželnega zbora, ker je veliko važnega dela itd.

Deželni glavar je odgovoril, da se strinja z mnenjem, da je dolžnost vseh poslancev sodelovati z vsemi močmi v to, da se reši ono veliko in različno delo, katero pričakuje dežela od svojih zastopnikov. Ta potreba je toliko bolj utemeljena vsled znanega vladinega programa.

Toda več poslancev je odpotovalo iz Gorice in pod utisi dogodkov zadnje seje ni z gotovostjo pričakovati složnega delovanja. Tudi pride v Gorico odposlanec poljedelskega ministerstva, s katerim bo imel deželni odbor opravilo 25. in 26. t. m., — zato skliče deželni glavar prihodnjo sejo na ponedeljek ob 10. uri popoldne.

106 K 62 vin. se je nabralo v Gorici v časten spomin in mesto venca na krsto nedolžnim žrtvam vojaških pušk pri ljubljanskih demonstracijah. Od teh se izroča možki podružnici „sv. Cirila in Metoda“ v Gorici K 81:62 in 25 K za ranjence v ljubljanski bolnišnici. F. & Z.

Za družbo sv. Cirila in Metoda poslal g. Gorjup iz Kanala dne 28. VI. t. l. K 2—, koji znesek so nabrali rodoljubi iz Avč v gostilni „pri Vrhovcu“ v Kanalu. Hvala!

Za družbo sv. Cirila in Metoda poslal Ferdo Jelinič, nadučitelj v Podmeltu, K 5:12, koji znesek so nabrali podmelski naprednjaki po odhodu vrlih tolminskih slavčic in slavčkov dne 20. t. m. v znak ogorčenja nad tujsko nemško kulturo!

Goriški gimnazijci darujejo „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 33 K 20 v mesto venca na grob tovariša Adamiča, ki je padel kot žrtev nemške bestialnosti od strelav c. kr. pušk. K temu znesku so prispevali četrtolci 11 K 42 vin.

Kluba večine v deželnem zboru, to je „Slovenski klub“ in klub laške ljudske stranke, sta poslala takoj včeraj vsak klub zase poročilo o seji na ministerskega predsednika; pridjan je protest proti pristranskemu postopanju deželnega glavarja.

Mesto venca na grob padlim žrtvam v Ljubljani daruje za družbo sv. Cirila in Metoda K 9— učiteljsko osebje „Šolskega doma“.

Poslanec Gabršček je stavil včeraj interpelacijo radi imenovanja nemških profesorjev dr. Binderja na realki, Kreisla na gimnaziji in radi novega začasnega voditelja realke v Gorici, Giersch-a, (slično interpelacijo je stavil tudi dr. Faidutti) in radi Strelnza, ki utegne biti imenovan dež. šolskim nadzornikom v Primorju, ker se taka mesta oddajajo brez razpisa in brez predlogov dež. šolskega sveta. Interpelacijo priobčimo. „Slov. klub“ je posredoval v tej stvari tudi pri dež. šolskem svetu, ki je zavzel jednako stališče.

Ljubljanski mestni svet je imel sinoči izredno sejo, v kateri je med drugim župan Hribar izrekel sožalje mesta družinam nesrečnih žrttev ter se spominjal teh v ginljivih besedah. Z veliko indignacijo je vzel mnogobrojno občinstvo na znanje, da sta bili žrtvi zadeti zadel, kakor tudi drugi ranjenci. V mestnem muzeju otvorijo dvorano, ki bo imela naslov „dvorana žrtev 20. septembra“, v kateri bodo shranjeni trakovi vencev, ki so bili položeni na krsti. Rediteljski odsek, obstoječ iz vseh treh slov. strank, bo deloval naprej, da pomaga ranjencem ter da se napravi padlim spomenik. Izda se oklic za prispevke. Župan je naznanil sožaljeke mest Praga in Zagreb. Končno je ožigosal nemške časnike, ki so tako lagali o Ljubljani, prijel tudi nemškega ministra Pradeja, katerega je informirala neka histerična ženska. Na predlog dr. Tavčarja se je izrekla za hvala deželnemu zboru goriskemu za manifestatno sožalje.

Imenovanja. — Deželnosodna svetnika M. Rutar in E. pl. Kuhačević v Gorici sta dobila naslov in značaj viših deželnosodnih svetnikov. Viši sodni svetnik Fr. Ciani v Gorici je imenovan svetnikom pri viši deželni sodnji v Trstu. — Predsednikom okrožne sodnije v Rovinju je imenovan svetnik Covaz iz Pulja.

Vabilo k ustanovnemu obč. zboru Sokola v Miru, kateri bode v nedeljo 27. t. m. ob 3^{1/2} pop. pri g. M. Faganelli. Odzovite se temu vabilu vsi Mirenci in okoličani, ter pristopite v kar mogoče velikem številu k društvu, ter tako na dostojen način odgovorite na barabski napad čukov. Širimo Sokolsko idejo. Na zdar! Pripravljalni odbor.

Na razstavo „Otrok“ v Ljubljani namenavani izlet goriskih gospa — odpade iz lahko umljivih razlogov. To na znanje priglasenim gospem in gospodičnam zunaj Gorice.

Kanal je bil v torek ob času pogreba nesrečnih žrtv v Ljubljani v črnih zastavah. Trgovine so bile zaprte. Prav! Čast vrlim Kanalcem, ki so se tako pridružili občemu slovenskemu žalovanju!

Berbuč bi bil na vsak način rad poslanec, pa kaj le poslanec — odbornik. —

Včeraj so se topli zanj v zbornici laški liberalci, on sam pa razlaga po „Gorici“, da je bil izvoljen že pri prvi volitvi, da naj se druga volitev ovrže. Torej priznava, da v drugi ni izvoljen. NO, ker se pa kaže povsem jasno, da v drugi ni izvoljen, mora biti njegova „izvolitev“ ovržena in Berbuč ne pride več v zbornico. Rešili pa bi ga radi laški liberalci, ker vedo, kako koristen za laško reč v deželni hiši je gospod profesor Berbuč!

Slov. bralno in podporno društvo v Gorici naznaja, da se vršijo pevske vaje vsak četrtak in soboto ob 8. uri zvečer. Za začetnike se poučuje tudi teorija.

Vsi oni, ki imajo veselje do lepe naše pesni, naj zahajajo redno k vjam.

Wieserju, znanemu našemu nemškemu prijatelju na državnem kolodvoru v Gorici, ki je naklepal goriskim Slovincem že toliko lepih rečij, so se v pond. hlače tresle. Bal se je, da ne dobi kaj plačila za nemške surovosti. — Baj se ni počutil nič kaj dobro tudi L. Wodiczka, novi ravnatelj tovarne v Podgori, ki daje podložnim dobro čutiti svojo nemško pest ter hoče vse ponemčiti v papirnici!

Društvo „Gor. Slov. Mladina“ naznanja svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto 26. t. m. ob 9. uri zvečer v prostorih „Jelena“.

Najden poročni prstan. — V soboto popoldne je bil najden ženski poročni prstan na Tekališču Fr. Josipa pred hišo dr. Weinlechnerja. Na notranji strani prstana je udelano: C. U. 14. X. 1903. — Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri Jos. Sirku, ulica Morelli 32.

Napadeni. — V nedeljo ponoči je kakih 10 Lahov napadlo 3 hrvatske mladeniče, ki so šli čisto mirno po V. Tekališču. Imeli so napadalci nože in revolverje. Napadalci so naznanjeni policiji.

Listneca. — Izostati je moralo več dopisov in drugega gradiva — odložiti pa smo morali tudi marsikaj, kar bi bili radi že danes povedali. Toliko več v soboto.

Trgovsko-obrtna in gospodarske vesti.

Sadna razstava v Bercu. — V nedeljo se otvoril v Bercu sadna razstava, ki bo trajala do 4. oktobra t. l. Več jutri v „Primorcu“ in soboto v „Soči“.

Josip Patek

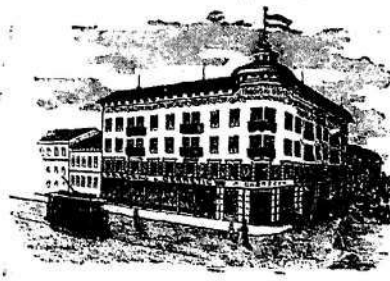
naslednik Karola Čufer

prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica sv. Antona št. 7. (v hiši g. Kopača)

izvršuje vsa stavbena in galanterijska dela po načrtih.

Posebno se priporoča vsem kmetovalcem za: mehe za žveplanje po zadnjem sistemu, škropilnice za vitrijol, polivalnike za vrte. Novost: ventilatorji za dimnike. Poprave se izvršujejo točno in po zmerni ceni.

SVOJI K SVOJIM!

Moda 1908-9.

Pregrad & Černetič

Gorica — „Trgovski Dom“.

Naznanjava slav. občinstvu, da so ravnokar izšle novomodne harve za damske obleke in bluže, katere sva založila v velikanski izberi.

Vsak teden nova razstava dnevnih novosti, posebno nove composé za angleške in francoske fazone.

M. Horvat

klobučar

v Gorici, Gosposka ulica št. 12.

Edina izdelovalnica raznovrstnih čepic
za društva.

Posebnost: čepice za gg. kolesarje.

Velika izber raznovrstnih klobukov.
Cene zmerne blago prve vrste.

Proda se ali v najem se odda

za več let, jako znana in dobro
idoča gostilna „Perše“, z hišo,
zemljiščem in vsemi pritikli-
nami vred. Ista se nahaja na
razpotju Volče, Tomin, Koba-
rid, z pravico prodaje tobaka
in žganja.

Pogoji se lahko zvedó vsaki
dan pri lastniku Francu
Bernik, Volče.

Boljša gostilna

v tržaški okolici se odda v
najem ali od litra izvežbanemu
krčmarju, čegar soproga je
dobra kuharica. Zahteva se zna-
nje slovenskega, italijanskega po
možnosti tudi nemškega jezika.

Natančneje se izve pri upravnistvu.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gisa. št. 2.

Filijalka v Dornbergu.

Sprejema naročila vsakovrstnega
peciva, tudi najfinejšega, za nove
maše in godove, kolače za bir-
mance, poroke itd. Vsa naročila
izvršuje točno in natančno po želji
naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke,
fino pecivo, fina vina in likerje
po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške
plnce, potice itd.

Naznanilo!

Naznanja se slav. občinstvu, da od 25. novembra se zopet

otvori salon Robes.

Po približno 40 dnevnem poučnem potovanju in po absol-
virani šoli za umetnost damskih oblek, I. dunajske umetniško-
krojaške šole B. Finkelstein & Bruder, je mogoče ustreči usem
zahtevam v novejši damski modi angleške in francoske fazone.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo „Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici“ je z ozirom na
premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni
seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po
2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi
na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne
1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%,
večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Delež se dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih „Soča“ in „Primorec“.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil,
naj se oglasi v zadrugi uradu v „Trgovskem domu“.

Načelstvo in nadzorstvo.

GORICA.

GORICA.

Narodno podjetje.

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora.
Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob
za tujce od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s te-
raso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe.
Kegljišče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi
in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko
pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna
in točna.

Slovenci, kupujte užigalice v korist
družbi sv. Cirila in Metoda!

Odlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfi-
nejšega peciva, torte, kolače za birmance
in poroke, odlikovane velikonočne
pinice itd.

Prodaja različna fina vina in likerje
na drobno ali v originalnih butelkah
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogo-
brojna naročila ter obljublja solidno postrežbo
po jako zmernih cenah.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče alfabetskoga in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in šivilje.

Svetinje. — Rožni venci. — Mašne
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 35-9

Anton Kuštrin

trgovec z jedilnim blagom
v Gorici, Gosposka ulica št. 25.

priporoča slav. občinstvu v mestu in
na deželi svojo trgovino jedilnega in
kolonijalnega blaga na debelo in drobno.
Vse blago je prve vrste, cene nizke,
postrežba točna in solidna. Blago se
pošilja po pošti in železnici, v mestu
pa na dom ako želé gg. odjemalci.

Prva goriška tovarna umetnih ognjev

s strojnim obratom izdeluje: rakete,
bengalične ognje, rimske sveče,
kolesa itd. itd.

Posebnost: papirnati topiči.

Nadalje priporoča: jubilejne transpa-
rente v velikosti cm 120 x 200 s
podobo cesarjevo in v velikosti cm
100 x 150 z monogramom.

Ferd. Makuc

pooblaščen in priznan pyrotehnik
Gorica, tekališče Frana Jos. 34.

Iz prijaznosti se sprejemajo naro-
čila tudi v kavarni „Dogana“ tik
sodnijske palače.

GORIŠKA TOVARNA MILA.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej
le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša specijaliteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite!
Svoji k svojim!